

Не "кошелець": як українською назвати цей аксесуар для грошей

Олеся Кух

Чому "кошелець" – неправильно? / Magnific. Ілюстративне фото

Маленький предмет, без якого важко уявити сучасне життя: у ньому лежать гроші, картки, документи. Ми звикли називати його "кошелець", але українська мова має для нього своє давнє й дуже цікаве слово.

"Кошелець" закріпився в нашому побутовому мовленні під впливом російської, але українські словники подають іншу нормативну назву. Розповідаємо з посиланням на ресурс **"Горох"**.

Як правильно: "кошелець" чи "гаманець"?

"Кошелець" – слово, яке багато хто вважає звичайним українським. Ми чуємо його в побуті, вживаємо в розмовах і навіть не замислюємося, звідки воно прийшло. Але в українській літературній мові нормативним є інше слово – **"гаманець"**.

Саме це слово фіксують академічні тлумачні словники. Історія цього слова дуже цікава. Основою для "гаманець" є давніше українське **"гаман"** – шкіряний мішечок для зберігання грошей, тютюну та інших дрібних речей. Це слово зафіксував ще Борис Грінченко у своєму словнику. Поруч із "гаман" він подає й "гаманець" як зменшену форму.

Сьогодні ми найчастіше уявляємо гаманець як шкіряну чи текстильну річ із відділеннями для купюр і карток. А колись це був звичайний невеликий мішечок для грошей. Саме з цього значення починається історія слова "гаманець".

Цікаво й походження самого "гамана": етимологи пов'язують його з тюркськими мовами, а далі – з перським словом, що означало мішечок або пояс для грошей.

Це давнє слово, зафіксоване в українській мові та українських словниках. І ще одна цікава деталь: слово "гаманець" настільки давно живе в мові, що його знаходимо в творах Івана Котляревського, Григорія Квітки-Основа-Венкеля та інших українських письменників.

Тож у літературній українській мові краще сказати:

- "Де мій гаманець?"
- "Я залишила гаманець удома".
- "Він дістав із кишені гаманець".

А от **"кошелець"** – слово, якого в сучасній нормативній українській краще уникати; у словнику слововживання "Горох" прямо подано рекомендацію: "Правильніше: гаманець".

Слово **"кошелець"** пов'язане з давнішим словом **"кошель"**, яке означало мішок, торбу або невелику сумку для зберігання речей і грошей. Етимологічний словник Макса Фасмера пов'язує "кошель" зі слов'янським словом **"кош"** – "кошик, плетена посудина". Порівняйте: українське **"коші́ль чи кошик"**, польське *koszałka*, словенське *košulja* — "кошик"

Тож твердження "кошелець – просто російське слово" було б надто спрощеним. Його історія значно давніша й пов'язана зі слов'янською лексикою. Але в сучасній українській для цього предмета вона не прижилася.

А які ще є українські назви?

Ось тут починається найцікавіше. Українська мова має чимало назв для такого предмета, але вони не завжди повністю взаємозамінні і частина з них запозичені, але з різних мов. Вони раніше були поширені, але поступово про них забули

- **"Калитка"** – давня назва гаманця або мішечка для грошей. Словники синонімів подають "калитку" серед відповідників до "гаманець".
- **"Капшук"** – мішечок для грошей або інших дрібних речей. Це слово теж зафіксоване як синонім до "гаманець".
- **"Киса"** – старовинна назва невеликого мішечка, зокрема для грошей. Сьогодні це слово має відтінок давнини.
- **"Пулярес"** – діалектна назва гаманця.
- **"Портмоне"** – запозичена назва гаманця, яка теж уживається в українській мові. У словниках "портмоне" подається як відповідник до "гаманець".
- **"Мошонка"** – у старій українській мові це слово могло називати гаманець або мішечок для грошей, хоча сьогодні воно має зовсім інше, анатомічне значення. Тому в сучасному мовленні в значенні "гаманець" його використовувати не варто.

Маємо цілий ряд назв: **гаманець – гаман – калитка – капшук – киса – пулярес – портмоне**. Але вони різняться часом уживання, стилістикою, походженням та регіональним поширенням.

Тому якщо потрібне звичайне сучасне слово без стилістичних нюансів – найкраще сказати **"гаманець"**.

А якщо хочеться додати мовленню колориту, можна згадати старовинні назви – **"гаман", "калитка", "капшук", "киса"**. Вони нагадують, що українці мали назву для цього предмета задовго до появи сучасних шкіряних гаманців із відділеннями для банківських карток.

Пов'язані теми:

ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ!	УКРАЇНСЬКА МОВА	ОСВІТА	САМОРОЗВИТОК
---------------------	-----------------	--------	--------------

E-mail редакції	Номер телефону:	Про нас	Політика конфіденційності	Контакти
news24@24tv.com.ua	+38 044 390 5077	Редакція	Політика використання штучного інтелекту	Вакансії
		Редакційна політика	Політика конфіденційності додатку	Структура власності
Ми тут:	Ми в соцмережах:	Про телеканал	Угода Користувача Спільноти	Архів
м.Київ, вул. Володимирська 61/11, офіс 50		Телеведучі	Правила коментування	Карта сайту
		Рекламадавцям	Технічна інформація	Ігри
		Правила користування		

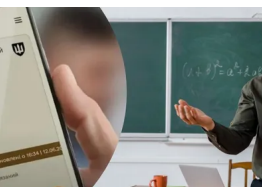
Всі новини Головні новини Новини України Прямий ефір Відеоновини Аудіоновини Погода	Війна Росії з Україною Ракетні обстріли Карта бойових дій Мирні переговори Повітряна тривога в Україні Масована атака по Україні Вибухи в Росії Втрати ворога	Мобілізація в Україні Звільнення з військової служби Мобілізація 50+ Мобілізація жінок Контракт для 18-24-річних Відстрочка від мобілізації Мобілізація в Україні: скільки осіб мобілізує ЦПК	Новини економіки Ціна нафти Курси валют Фінансові новини Тарифи на комунальні послуги Податки Пенсія в Україні
Кіно Найцікавіші фільми Українські фільми Фільми на вечір Комедії Серіали	Новини Освіти Міністерство освіти та науки України Школа НМТ 2026 Саморозвиток Навчання за кордоном	Нерухомість Аналітика ринку Купівля житла Тренди і натхнення	Спорт Бокс Футбол Теніс Біатлон Інші види спорту

Email - розсилка

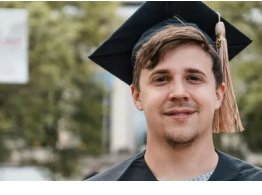
Будьте в курсі всіх новин і оновлень! Перейдіть на сторінку наших розсилок, щоб обрати ті, що відповідають вашим інтересам.

ДО РОЗСИЛОК

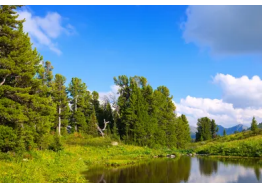
ЦІКАВО

Учителі вже скоро зможуть оформити відстрочку у Резерв+: які умови18 серпня, 18:50

Запрошення на додаткову сесію ЄВІ вже в кабінетах: які правила допуску для майбутніх аспірантів17 серпня, 18:15

Не "літом, черніка, август": як правильно розповісти про літо українською16 серпня, 10:30

НОВИНИ ОСВІТИ

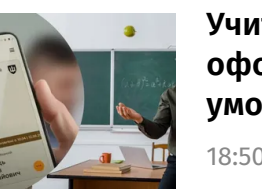

Не "кошелець": як українською назвати цей аксесуар для грошей10:34

Новий навчальний рік буде іншим: які зміни чекають на дітей з 1 вересня10:00

18 серпня

Учителі вже скоро зможуть оформити відстрочку у Резерв+: які умови18:50

Рішення залишається за педагогом: МОН спростило процедури оцінювання в базовій школі17:40

"Кросворд" – не так красиво: як українці називали улюблену головоломку 100 років тому17:11

У дитсадках змінюються правила: що тепер варто знати батькам17:05

Фінансування вищої освіти: хто зможе отримати грант на навчання за новим механізмом16:32

Не "суєверний": як правильно назвати людину, яка вірить у прикмети15:38

Понад 6 тисяч вступників уже зарахували за особливими умовами: кому доступна квота-214:55

Освіту чекають великі зміни: що уряд запланував на 2026 – 2027 роки12:53

Відстрочка після поновлення навчання: чи діє вона для бакалавра12:12

17 серпня

Не математику єдину: які предмети діти вчать у 1 класі та що треба вміти новоспеченим школярам20:07

"Хресна" чи "хрещена": як правильно називати маму дитини під час хрещення19:13

Більше новин

Всі комерційні рекламні матеріали позначені словами "Спецпроект" чи "Партнерський матеріал". Матеріали з позначкою "Експерт", "Позиція" відображають позицію авторів та героїв. Редакція може не поділяти їхніх поглядів. Детальніше щодо реклами та правил цитування можна ознайомитись в правилах користування сайтом. Усі права захищені. Матеріали сайту призначені для осіб старше 21 року (21+)

Онлайн-медіа «24 Канал»
пл. Галицька, буд. 15, м. Львів, 79008
Телефон +380 (32) 229-77-77
Адреса електронної пошти — legal@24tv.com.ua
Ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа — R40-06057

© 2005—2026, ПрАТ «Телерадіокомпанія "Люкс"», 24 Канал.

ОСВІТА В УКРАЇНІ

НАВЧАННЯ ЗА КОРДОНОМ

НАУКА В УКРАЇНІ

БІЛЬШЕ ▾

